

ZGODNJA RENESANSA(1420-1500)

-bistvo: zgleduje se po antiki

-prvo renesančno kipar. del.:

LORENZO GHIRBERTI –Vrata paradiza

(kompozicija plitvega reliefa in poskusov perspektive)

-arhitektura:* značilne so kupole

(kupola katedrale Santa Maria dell Fiore v Firenzah) →

sesavljata jo dve lupini, ena prek druge, poenostavljeni

sta na osmerokotni bobnici-tamburju nad

križiščem. Oblika spominja na rimski

Panteon, visoka je skoraj 100m.

renesansa povečala kupolo v najlepši okras cerkve.

* vsi elementi morajo biti med sabo skladni in

v lepih proporcijah. Želja po **lepi, skladni,**

enostavni arhitekturi. * ena od oblik

okraševanja fasad meščanskih stavb je

RUSTIKA → to je način gradnje zidu

iz neobdelanih kamnitih kosov

(palača Medici Rucellai v Firencih)

* strop ni več križno rebrast,

ampak polkrožen ali raven

→ KASETIRAN (strop cerkve San Lorenzo v Firencih)

-slikarstvo: * čim bolj se poskušajo

približati vizualni resničnosti

* upodabljati začetno figure v gibanju

in naturalistično pokrajino, prostor

upodabljajo z linearne pespektive.

-začetek povezujem s fresko

SVETA TROJICA/PRESTOL MILOSTI (Masaccio)

→ kompozicija je piramidalna in

simetrična, preračunana na pogled

gledalca, katerega oko seže tik nad

rob oltarne plošče, naslikana je v

linearni perspektivi.

-Pietro Perugino : Predaja Ključa

→ freska se nahaja v Sikstinski kapeli v

Rimu, slikar jo je izdelal po naročilu papeža

Siksta IV. da bi podprl papežev

politični načrt o Rimu kot najpomembnejšem

mestu krščanstva, je slikar izbral enega ključnih

dogodkov zgodovine Cerkve, trenutek ,

ko kristus izročja ključ svojemu namestniku Sv.Petru.

slika ima simetrično kompozicijo, navpično središčno os,

v sprednjem pasu so upodobljene osebe,

v zgornjem arhitektura, linearna

perspektiva → točka so vrata templja

-Piero della Francesca : Portret zaročencev

→ bogato okrašena nevesta kaže na ženino bogastvo

-Sandro Botticelli : Rojstvi venere ,

-Lorenzo de Medici: Pomlad

-Domenico Ghirlandai : starec in vnuk

-ALEGORIJA: pomeni upodobitev,

pri kateri izvirno njen pomen iz

razmerja med vsemi upodobljenimi

prvinami. Alegorija ponazarja pojme

(svoboda, domovina), dogajanje

v naravi (letni časi) ali občutje

-ATRIBUT: je predmet, žival,

rastlina ali oseba, ki opredeljuje osebo

VISOKA RENESANSA (1500-1525)

-center zgodnje renesanse:FIRENCE

-center visoke renesanse:RIM

-tri glavne novosti: 1. slikarstvo → linearna perspektiva

2. naturalistični kipi

3. ideal lepote (telesna lepota, združena z duševno)

-Rafael: Atenska sola → upodobil je najslavnejše

antične učenjake, med njimi izstopata

Platon in Aristotel, ki sta naslikana na sredini.

Osrednje Aristotelovo delo je Etika – stari filozof z

dlanjo obrnjeno proti tlom razlaga o človekovi

odgovornosti. Ob njem Platon, ki s prstom kaže

proti nebu in v svoji knjigi razlaga naravne pojave.

Za njima se odpirajo oboki in s tem sta oba

filozofa kompozicijsko poudarjena, okoli

njiiju je največ svetlobe. Upodobljeni velikani

duha imajo obrazne poteze slovitih sodobnikov.

-Michelangelo : David → je upodobljen kot atlet.

Predstavlja uresničitev političnega ideala Firenc:

telesno razvit mož, ki vse pretehta in se prav odloči

-Michelangelo : Mojzes → je nabit z notranjo

silovitostjo, njegovi prsti nemirno prodijo po

bradi, k sebi stiska tablici z desetimi zapovedmi,

vsak hip bo vstal in odšel v smer, kamor gleda.

Je nadnaravno velik.

-Bramante: Tempietto (mali tempelj, tempelček, rotunda)

-Leonardo Da Vinci: Madona v jami, Mona Lisa (sfumato),

Zadnja večerja

-Rafael: Atenska sola (najpomembnejše)

-Michelangelo : strop Sikstinske kapele, David, Pieta,

kipi Sužnjev in Mojzes, Stvarjenje človeka

-Giorgione: Nevhita

-Tizian: Urbinska venera

RENESANSA NA SEVERU

*glavne značilnosti:

*razvili so svoj slog, neodvisen od antike,

stilne spremembe potekajo iz domače tradicije,

iz naturalističnih sestavin pozne gotike

*drugačne tehnike

*oljno slikarstvo (na Jugu – freske)

-Jan Van Eyck: Gentski oltar → slika je nastala

leta 1432, v mestu Gent, in je poliptih

(slika sestavljena iz več kot 3. tabel, ki se zapirajo)

Oltar je odprt ob prazničnih dneh, ob delavnih

pa zaprt, v obeh primerih slavi Kristusa in njegovo

trojno naravo: človek, nebeški vladar in jagnje

-Jan Van Eyck: Arnofinjirva zaroka → na njej

sta upodobljena Giovanni Arnofini s soporogo

Giovanno Cenami. Slika je naslikana v tehniki

oljnega slikarstva na les, kar imenujemo tabelno

slikarstvo. Ta slika je vzročen primer severnoevropske

renesanse: jasnost. Preglednost prostora, portretna

natančnost upodobljenecv. Realizem v podajanju

vseh detajlov. Kompozicija slike je simetrična,

v središču slike sta roki, nad njima zrcalo,

sredinsko os pa dopolnjujeta lestenev in pes.

